

गोसीखुर्द राष्ट्रीय प्रकल्पाची उर्वरीत कामे एन. बी. सी. सी. (इंडीया) या कंपनीस सामंजस्य कराराच्या माध्यमातून देणेबाबत.

महाराष्ट्र शासन
जलसंपदा विभाग
शासन निर्णय क्र. संकिर्ण २०१६/(४६८/१६)/मोप्र-२
मंत्रालय, मुंबई-४०००३२
दिनांक : ०५ जानेवारी, २०१७.

प्रस्तावना :

गोसीखुर्द राष्ट्रीय प्रकल्प हा गोसीखुर्द गावाजवळ (तालुका पवनी) जिल्हा भंडारा येथे वैनगंगा नदीवर बांधकामाधीन प्रकल्प आहे. सदर प्रकल्प हा महाराष्ट्रातील एकमेव राष्ट्रीय प्रकल्प असून त्यास केंद्र शासनाकडून ९०% अर्थसहाय्य प्राप्त होते. या प्रकल्पामुळे पुर्व विदर्भातील नागपूर, चंद्रपूर व भंडारा जिल्ह्यातील १,९०,००० हेक्टर क्षेत्रास सिंचनाचा लाभ मिळणार आहे. (एकूण सिंचन क्षमता २,५०,८०० हेक्टर). त्याचबरोबर पिण्यासाठी व औद्योगिक प्रयोजनार्थ पाणीपुरवठा उपलब्ध होणार आहे.

सन २०१२-१३ चे दरसुचीवर आधारीत प्रकल्पाची अद्यावत किंमत रु.१८,४९४.५७ कोटी इतकी आहे. मार्च २०१६ पर्यंत रु.९,०८७.५८ कोटी खर्च झाला असून प्रकल्पाची उर्वरीत किंमत रु.९,४०६.९९ कोटी इतकी आहे. भूसंपादन, पुनर्वसन, आस्थापना खर्च वगळता प्रत्यक्ष बांधकामाची किंमत सुमारे रु.६,००० कोटी इतकी आहे.

धरणाचे काम १००% पूर्ण झाले आहे. मात्र वितरण व्यवस्थेची तसेच प्रकल्पांतर्गत उपसा सिंचन योजनेची कामे अद्यापि अपूर्ण आहेत. प्रकल्पाची एकूण सिंचन क्षमता २,५०,८०० हेक्टर असली तरीही आतापर्यंत केवळ ३९,९७० हेक्टर म्हणजेच १५.९३% सिंचन क्षमता निर्माण झालेली आहे.

जनमंच, नागपूर यांनी मुंबई उच्च न्यायालयाच्या नागपूर खंडपीठाकडे दाखल केलेल्या जनहित याचिकेच्या अनुषंगाने शासनाने गोसीखुर्द प्रकल्पाची ए.सी.बी. मार्फत उघड चौकशी करण्यास मान्यता दिली आहे. त्या अनुषंगाने मागील दीड वर्षांपासून गोसीखुर्द प्रकल्पाची चौकशी ए.सी.बी. मार्फत सुरु आहे. या कामाशी निगडीत कंत्राटदार, तत्कालिन अधिकारी यांची देखील ए.सी.बी. ने उघड चौकशी सुरु केली आहे. ए.सी.बी. चे अधिकारी कार्यालयात येऊन तपशीलवार माहिती घेत आहेत. त्यामुळे सध्या कार्यरत अधिकाऱ्यांमध्ये असुरक्षिततेची भावना निर्माण झाली आहे. या प्रकल्पावर काम केल्यास भविष्यात आपणही अडचणीत येऊ या मानसिकतेपोटी सध्या कार्यरत अधिका-याचे मनोधर्म खचले आहे. त्यामुळे ते आवश्यक तत्परतेने काम करत नाहीत. त्यामुळे शासनाने निधी उपलब्ध करून दिला असला, भूसंपादन कामास गती दिली असली तरी कामात आवश्यक प्रगती दिसून येत नाही.

त्याप्रमाणे वडनेरे समितीने गोसीखुर्द प्रकल्पाच्या निविदा निश्चितीकरणातील काही अनियमितता निदर्शनास आणल्या होत्या त्या अनुषंगाने १५ अधिकाऱ्यांची विभागीय चौकशी सध्या सुरु आहे.

या पार्श्वभूमीवर कार्यकारी संचालकांनी ज्या निविदांची ए.सी.बी. अंतर्गत चौकशी सुरु आहे तसेच ज्या निविदांच्याबाबत वडनेरे समितीने आक्षेप नोंदविले आहेत अशा सर्व निविदा रद्द करण्याचा निर्णय झालेला आहे.

उपरोक्त पार्श्वभूमीवर गोसीखुर्द प्रकल्पाचे काम एन. बी. सी. सी. (इंडीया) लिमिटेड या “नवरत्न” किताब प्राप्त भारत सरकार उपक्रमाद्वारे करणेबाबतचा पर्याय तपासला गेला. या अनुषंगाने एन. बी. सी. सी. (इंडीया) लिमिटेड चे अधिका-यांनी प्रकल्प पहाणी केली. यानंतर या प्रकरणी दि.२७ जून २०१६ रोजी मा. मुख्यमंत्री यांचे अध्यक्षतेखाली बैठक झाली.

या पार्श्वभूमीवर गोसीखुर्द प्रकल्पाचे काम आगामी ३ वर्षात पुर्ण करणेचे दृष्टीने व्यावहारिक व जाणीवपूर्वक निर्णय घेणे शासनाचे विचाराधीन होते.

शासन निर्णय :

१. गोसीखुर्द राष्ट्रीय प्रकल्पाची परिशिष्ट-१ मधील नमुद प्रकल्प घटकांची जलसंपदा विभागाचे सन २०१२-१३ चे दरसुचीच्या व सार्वजनिक बांधकाम विभागाच्या सन २०१३-१४ चे दरसुचीवर आधारित सुमारे रु.१०५८ कोटी अंदाजित किंमतीची कामे सामंजस्य कराराचे माध्यमातून नॅशनल बिल्डिंग कंस्ट्रक्शन कॉर्पोरेशन (एन. बी. सी. सी.) (इंडीया) लिमिटेड या पब्लिक वर्क ऑर्गनाझेशन (PWO) या कंपनीस पहिल्या टप्प्यात देण्यात यावीत. सदर कामे कार्यान्वयित करणेबाबतचा कंपनीचा अनुभव विचारात घेऊन अन्य कामे कंपनीस देणेबाबतचा निर्णय यथावकाश घ्यावा.
२. प्रकल्प व्यवस्थापन, संकल्पन सल्ला शुल्क PMC शिवाय अंमलबजावणी यंत्रणा(Executing Agency) प्रकल्प व्यवस्थापन कंपनी(PMC) या नात्याने कंपनी प्रकल्प नियोजन, प्रकल्प व्यवस्थापनाची कामे करेल त्याशिवाय प्रामुख्याने प्रकल्पाच्या घटकांची संकल्पचित्रे तयार करणे, कामाच्या घटकांची अंदाजपत्रके तयार करणे, निविदा कागदपत्रे तयार करून व निविदा प्रक्रिया राबवून एजन्सी निश्चित करणे, प्रत्यक्ष कामकाज एजन्सीकडून करून घेणे, प्रकल्पाच्या कामाची अंमलबजावणी, पर्यवेक्षण, कामांचे गुणनियंत्रण, संनियंत्रण, बीले तयार करून अदायगी करणे, प्रकल्पाच्या घटकाचे संनियंत्रण करतांना Time over run व Cost over run होणार नाही या दृष्टीने काम करणा-या यंत्रणेवर अंकुश ठेवणे, झालेल्या कामामध्ये त्रुटी (Defect) राहिल्यांस त्याची तपासणी करून दुरुस्ती विहित वेळेत व कंत्राटदाराच्या खर्चाने करून घेणे, आवश्यक बदल करून घेणे, या सर्व कामांची जबाबदारी कंपनीवर असेल. यासाठी एन.बी.सी.सी.(NBCC) ला द्यावयाच्या प्रस्तावित एजन्सी चार्जेस बाबत अतिरिक्त मुख्य मुख्य सचिव (वित्त), प्रधान सचिव (विधी), प्रधान सचिव (जलसंपदा) व सचिव (प्रकल्प समन्वय, जलसंपदा विभाग) यांनी एन.बी.सी.सी. (NBCC) बरोबर वाटाघाटी करून १५ दिवसांचे कालमर्यादेत देय एजन्सी चार्जेस निश्चित करावेत.
३. एनबीसीसी ने राज्य शासनाच्या खरेदी निविदा धोरणानुसार (Procurement Policy) पारदर्शकपणे निविदेद्वारे कंत्राटदार निवडीची प्रक्रिया राबवावी, अशी अट सामंजस्य करारात अंतर्भूत करावी.
४. शासनाचे प्रचलित करारातील तरतुदीनुसार दोष दुरुस्ती जबाबदारी (Defect liability) बाबतची अट एनबीसीसी व कंत्राटदार यांचेवर घालण्यात यावी, अशी तरतूद सामंजस्य करारात करावी.
५. एनबीसीसी व कंत्राटदार यांचे मधील कराराच्या मुळ किंमतीवरील भाववाढीवरील फी (एजन्सी चार्जेस) एनबीसीसीला अनुज्ञेय राहणार नाहीत.
६. नियोजन व वित्त विभागाचे तसेच विधी व न्याय विभागाचे अभिप्राय विचारात घेऊन सामंजस्य कराराचा मसुदा जलसंपदा विभागाने अंतिम करावा.
७. एनबीसीसी (इंडीया) लिमिटेड या कंपनीबरोबर सामंजस्य करार करण्यास कार्यकारी संचालक, विदर्भ पाटबंधारे विकास महामंडळ, नागपूर यांना प्राधिकृत करण्यात येत आहे.

८. मेंढीगिरी समिती, वडनेरे समिती, सिंचन विषयक विशेष चौकशी समितीचे अहवालावरील कार्यपालन अहवालाचे अनुषंगाने चालू किंवा प्रस्तावित विभागीय चौकशा तसेच प्रकल्पाची लाचलुचपत प्रतिबंधक विभागामार्फत सुरु असणारी चौकशी तशीच पुढे चालू ठेवावी. या निर्णयामुळे सदर चौकशीच्या कार्यवाहीस कोणतीही बाधा पोहचणार नाही.

सदर शासन निर्णय विधी व न्याय विभागाच्या अनौपचारिक संदर्भ क्र.५१/२०१६/Con/E दि.२९/०८/२०१६ अन्वये, नियोजन विभागाच्या अनौपचारिक संदर्भ क्र.१६९/का१४३३ दि.२७/०९/२०१६ अन्वये व वित्त विभागाच्या अनौपचारिक संदर्भ क्र.२८२/२०१६/व्यय-१२ दि.०५/११/२०१६ अन्वये सहमती दिल्यानुसार तसेच मा. मंत्रीमंडळाचे मान्यतेने निर्गमित करण्यात येत आहे.

सदर शासन निर्णय महाराष्ट्र शासनाच्या www.maharashtra.gov.in या संकेतस्थळावर उपलब्ध करण्यात आला असून त्याचा संकेतांक २०१७०१०५१६५८५१७९२७ असा आहे. हा आदेश डिजिटल स्वाक्षरीने साक्षांकित करून काढण्यात येत आहे.

महाराष्ट्राचे राज्यपाल यांच्या आदेशानुसार व नावाने.

(पां. तु. केदारे)

अवर सचिव, महाराष्ट्र शासन

प्रत,

- १) मा. राज्यपाल, महाराष्ट्र राज्य, मुंबई.
- २) मा. मुख्यमंत्री, महाराष्ट्र राज्य, मंत्रालय, मुंबई.
- ३) सर्व मा. मंत्री/ मा. राज्यमंत्री, महाराष्ट्र राज्य, मंत्रालय, मुंबई.
- ४) महालेखापाल, महाराष्ट्र राज्य (लेखा व अनुज्ञेयता), मुंबई/नागपूर.
- ५) महालेखापाल, महाराष्ट्र राज्य (लेखा परिक्षा), मुंबई/नागपूर.
- ६) वित्त विभाग (व्यय-१२), मंत्रालय, मुंबई-३२.
- ७) नियोजन विभाग (कार्यासन १४३४), मंत्रालय, मुंबई-३२.
- ८) कार्यकारी संचालक, विदर्भ पाटबंधारे विकास महामंडळ, नागपूर.
- ९) महासंचालक, संकल्पचित्र, प्रशिक्षण, जलविज्ञान, संशोधन व धरण सुरक्षा, नाशिक
- १०) मुख्य अभियंता, गोसीखुर्द प्रकल्प, जलसंपदा विभाग, नागपूर.
- ११) आंतर वित्त सल्लागार व उप सचिव, जलसंपदा विभाग, मंत्रालय, मुंबई-३२.
- १२) अधिक्षक अभियंता, गोसीखुर्द प्रकल्प मंडळ, नागपूर.
- १३) अधिक्षक अभियंता, गोसीखुर्द उपसा सिंचन मंडळ, आंबाडी.
- १४) अधिक्षक अभियंता, नागपूर पाटबंधारे मंडळ, नागपूर.
- १५) जिल्हाधिकारी, भंडारा/नागपूर/चंद्रपूर.
- १६) उप सचिव (निवसं), जलसंपदा विभाग, मंत्रालय, मुंबई-३२.
- १७) अर्थ शाखा १ व २, जलसंपदा विभाग, मंत्रालय, मुंबई-३२.
- १८) कार्यासन मोप्र-२ संग्रहार्थ.

परिशिष्ट-१

गोसीखुर्द राष्ट्रीय प्रकल्पाची नॅशनल बिल्डिंग कंस्ट्रक्शन कॉर्पोरेशन (एन. बी. सी. सी.) (इंडिया) लिमिटेड या पब्लिक वर्क ऑर्गनाइजेशन (PWO) या कंपनीमार्फत करावयाची कामे

अ. क्र.	घटक	प्रकल्पाची प्रस्तावित सुप्रमा किंमत (सन २०१३-१४)	मार्च-२०१६ पर्यंत झालेला खर्च	प्रकल्पाची उर्वरित किंमत (रु.कोटीमध्ये)	एनबीसीसी मार्फत प्रथम टप्प्यात कार्यान्वयीत करावयाच्या प्रकल्प घटकाची किंमत रु. कोटी
१	शिर्षकामे	४७९४.५६	३३५७.५५	१४३७.५५	२२२
२	उजवा कालवा	४९३७.९९	२७८४.००	२१५३.९९	२५०
३	डावा कलवा	६६२.३५	३२४.०८	३३८.२७	०
४	नेरला उंसियो	१२७६.३८	४७१.८०	८०४.५८	३६२
५	आंभोरा उंसियो	३४१.०४	३२८.३०	१२.७४	०
६	मोखाबर्डी उंसियो	२५७७.१९	१०६५.००	१५१२.१९	२०५
७	आसोला मेंढा नुतनीकरण	१७९६.४८	२६२.००	१५३४.४८	०
८	इतर उंसियो	६११.८०	३.६३	६०८.१७	१९
	एकूण	१७०७८.६०	८६८१.३२	८३९७.८२	१०५८

टिप :- उपरोक्त प्रकल्प कामाच्या अंदाजित किंमती जलसंपदा विभागाचे सन २०१२-१३ चे दरसुचीवर आधारित व सार्वजनिक बांधकाम विभागाचे सन २०१३-१४ चे दरसुचीवर आधारित आहेत.